

Úkoly k tématu č. 2 Právo a morálka

A) Co je morálka a co je právo?

Úkol č.1

Příklad, který by nám měl pomoci porozumět rozdílům mezi jednotlivými typy myšlení:

1. Jedna fabrika XY znečišťuje ovzduší takovým způsobem, že v okolních zahradách pokud majitelé suší na zahradě prádlo, tak se prádlo zabarvuje na černo.

a) Interpretujte vzniklý konflikt (střet) z hlediska:

i) *ekonomického*

.....
ii) *ekologického*

.....
iii) *právního*

.....
iv) *morálního*

b) navrhněte řešení konfliktu jako

i) *ekonom*

.....
ii) *ekolog*

.....
iii) *právník*

.....
iv) *etik*

c) zvýrazněte (podtrhněte) hlavní kategorii v jednotlivých návrzích řešení

Úkol č. 2

Ustanovení § 559 odst.2 ObčZ o splnění dluhu zní: „**Dluh musí být splněn řádně a včas.**“
Obsah této normy ukládá dlužníkovi povinnost, kterou mu ukládá i morálka. To však neznamená, že jde o jednu normu. Uveďte, v jaké situaci bude mít tato povinnost formu

a) *morální normy*.....

.....
b) *právní normy*.....

Úkol č. 3

a) Určete, které věty můžeme považovat za morální věty

- i) Ředitel podniku by měl být odpovědným manažerem.
- ii) Ján často obelhával své rodiče.
- iii) Ředitel podniku udělal velkou chybu při plánování investic.
- iv) Je nesprávné obelhávat jiné lidi.
- v) Kouření je škodlivé zdraví.
- vi) Kuřáci by měli být více odpovědnými za své jednání.
- vii) Automobilismus škodí životnímu prostředí

b) Zdůvodněte své rozhodnutí, proč jsou to podle Vás morální věty?

.....

.....

.....

Úkol č. 4

a) Určete, které z následujících příkazů jsou morální příkazy (MP):

- i) V šachu se střelcem smí táhnout jen diagonálně.
- ii) Zastavte na červenou!
- iii) Každý muž, i chlapec musí při vstupu do kostela smeknout klobouk.
- iv) Každý rodič se musí o své děti starat.
- v) Hrajte čestně!

b) zdůvodněte Vaší volbu

.....

.....

c) Pokuste se u neoznačených příkazů určit jejich povahu

.....

.....

Úkol č. 5

Pokuste se na základě jednotlivých názorů na to, co je dobrý život identifikovat určité filosofické pojetí morálky

a) Dobrý život znamená být šťastným a šťastnými nás může udělat jen to, co způsobuje rozkoš a slast

b) Jen jednání založené na uvědomění povinností je cestou k dobrému životu

c) Dobrý život může zaručit jen víra v Boha

d) Dobrý život může vést člověk jen tehdy, když bude natolik svobodný, že si sám zvolí svůj úděl

e) Heslem dobrého života je účel světí prostředky.....

.....

.....

e) Heslem dobrého života je účel světí prostředky.....

.....

.....

B) Vztah práva a morálky

Úkol č. 6.

Německý filosof I. Kant vymezuje vzájemný vztah práva a morálky následujícím způsobem:

"Zákony svobody jsou na rozdíl od přírodních zákonů morálními. Pokud se týkají vnějšího jednání a jejich zákonitosti nazývají se právními; projevují se však (tyto zákony) jako imanentní základy jednání, pak jsou etickými a potom můžeme říct, že jednání v souladu s prvními (zákony) je legalitou a s druhými moralitou."

viz k tomu Kant, I.: Die Metaphysik der Sitten. Reclam Stuttgart 1999, str. 46-47.

Co se z této ukázky dovídáme o

- i) zákonech svobody.....
- ii) kdy se projevují jako právní.....
- iii) kdy se projevují jako morální a proč.....
- iv) kdy můžeme říct, že jde o legalitu.....
- v) kdy o moralitu.....

Úkol č. 7

Rakouský teoretik státu a práva G. Jellinek (1851-1911) uvedl, že **Právo není nic jiného, než etické minimum.** (Die Sozialethische Bedeutung von Recht, Unrecht und Strafe, Hidesheim 1967, str. 42.)

a) Uveďte, zda považujete toto tvrzení za problematické a pokud ano, uveďte proč. .

.....
.....
.....

b) Pokud souhlasíte s tímto tvrzením, uveďte také proč

.....
.....

Úkol č. 8

Pozorně si přečtěte úryvek, ve kterém se H. Kelsen vyjadřuje o vztahu práva a morálky. (Text je zveřejněn ve studijních materiálech-Kelsen) Na základě textu zodpovězte následující otázky:

a) Jaký názor je nutné podle Kelsena v souvislosti s otázkou práva a morálky odmítnout?

.....
.....

b) Co znamená podle Kelsena právo jako morální kategorie?

.....
.....

c) Jak charakterizuje Kelsen spravedlnosti?

.....
.....

d) K čemu podle Kelsena vedlo nerozlišování práva a spravedlnosti?

.....
.....

e) Co je úkolem ryzí nauky právní? Zformulujte alespoň dva úkoly:

.....
.....
.....

Úkol č. 9

Přečtěte si úryvek z práce amerického právního teoretika L. L. Fullera Morálka práva. (Text je zveřejněn v materiálech na ISU- Fuller nebo Fuller, L.: Morálka práva. Praha 1998.)

a) Vypište jednotlivé požadavky, které podle Fullera zaručují vnitřní moralitu práva.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

b) Je možné aby takto fungoval právní systém? Pokud ano za jakých podmínek, pokud ne tak uveďte, proč to není možné?

.....
.....
.....
.....

C) Dobré mravy

Úkol č. 10

V občanském zákoníku najdeme několik ustanovení, která se odkazují na dobré mravy.

Určete a zdůvodněte, jaká funkce je v těchto ustanoveních připisována dobrým mravům:

a) § 3 OZ (Výkon práv a povinností z občanskoprávních vztahů)

(1) „Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právních důvodů zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.“

funkce.....

důvod Vašeho rozhodnutí

.....
.....
.....

b) §39 OZ (neplatnost pro rozpor se zákonem či jeho obcházení anebo pro rozpor s dobrými mravy)

„Neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům“

funkce

důvod Vašeho rozhodnutí

.....

